امـــارت اســـلامی افغانســتان
وزارت زراعت ، آبیاری و مالــداری

دافغانستان اســـلامی امـــــارت
دکرنی، اوبولگولواو مالـــداری وزارت

ریاست احصائیه زراعتی و تنظیم معلومات

گزارش تولید گندم
سال ۱۴۰۳

سنبله سال ۱۴۰۳

نقشه ساحات تحت کشت گندم آبی و للمی به تفکیک ولایات در سال ۱۴۰۳

آمریت تنظیم معلومات جغرافیایی و هواشناسی زراعتی

نقشه مازاد و کمبود گندم به تفکیک ولایات در سـال ۱۴۰۳

GIS & Agro- Met Unit

فهرست مطالب

عنوان **صفحه**

فشرده: 1

هدف: 1

ساحه تحت کشت گندم: 2

حاصل فی هکتار گندم: 2

تولیدات گندم: 3

توازن گندم (تولید، نیازمندی، مازاد/کمبود): 4

1- ولایاتیکه دارای مازاد گندم می باشند: 4

2- ولایاتیکه دارای کمبود گندم می باشند: 4

آفات و امراض: 5

منـــــــابع: 5

تهیه کننده: 5

آدرس: 5

ضمایم 6

فشرده:

گندم نباتی است که غذای اساسی اهالی کشور را تشکیل می دهد. گندم به مقایسه سایر نباتاتی که در کشور زرع می گردد ساحه تحت کشت بیشتری را احتوا نموده و حدود ۳۲ فیصد ساحه تحت کشت مجموعی کشور را در سال ۱۴۰۳ تشکیل می دهد.

این نبات معمولا به شکل آبی و للمی زرع گردیده و در تمام ولایات تحت کشت قرار می گیرد. شروع زرع گندم در افغانستان از ماه میزان آغاز و نظر به وضعیت آب و هوای هر ولایت الی اواسط ماه حمل ادامه پیدا می کند. این در حالی است که رفع حاصل گندم از اواسط ماه ثور آغاز و الی ماه سنبله ادامه می یابد.

خشکسالی، ملخ، سیلاب، سرخی و سیاه قاق از آفات و امراض عمده است که گندم را متضرر ساخته و اکثرا سبب کاهش حاصلات آن می گردد. خشکسالی و عدم وقوع بارندگی های به موقع بیشتر گندم للمی را متاثر ساخته که همه ساله سبب کاهش مقدار قابل ملاحظه آن میشود. ملخ که یک آفت خطرناک بوده همه ساله در افغانستان شیوع نموده اما خوشبختانه از طرف وزارت زراعت و همچنان موسسات ملی و بین المللی پروگرام های مجادلوی در ساحاتی که تحت حمله این آفت می باشد مجادله صورت می گیرد.

خشکسالی سه سال اخیر گندم را مانند سایر نباتات نیز متضرر ساخته و سبب کاهش چشمگیر حاصلات در این نبات گردیده است بخصوص گندم للمی که بیشترین صدمه را دیده است. اما در سال ۱۴۰۳ به مقایسه دو سال گذشته وضعیت گندم خوب بوده و افزایش قابل ملاحظه در ساحه تحت کشت و تولید آن رونما گردیده است.

ارقام تهیه شده نشان می دهد که در سال ۱۴۰۳ ساحه تحت کشت مجموع گندم ۲,۱۲ میلیون هکتار به سطح کشور بوده که به مقایسه سال گذشته حدود ۴,۷ فیصد افزایش را در بر دارد. از طرف دیگر تولیدات مجموع گندم ۴,۸۳ میلیون متریک تن بوده که نظر به سال گذشته حدود ۱۰ فیصد افزایش نموده است. این در حالی است که نیازمندی کشور به گندم در سال ۱۴۰۳ حدود ۶,۸۲ ملیون متریک تن بوده که با در نظر داشت تولیدات داخلی مقدار ۲ ملیون متریک تن گندم به سطح کشور کمبود رونما گردیده است.

ریاست احصائیه زراعتی و تنظیم معلومات این وزارت به اساس مسؤلیت های وظیفوی خویش گزارش هذا را که پیرامون تولید گندم در سال ۱۴۰۳ می باشد تهیه، ترتیب، تنظیم و نشر نموده تا نیازمندان ارقام از آن استفاده نمایند. این در حالی است که مقامات محترم ذیصلاح امارت اسلامی افغانستان با استفاده از این گزارش مقدار کمبود گندم که در سطح کشور رونما گردیده است از بیرون کشور تدارک تا نیازمندی اهالی کشور از این نگاه مرفوع گردد.

هدف:

هدف از تهیه این گزارش تحلیل وضعیت گندم بخصوص توازن گندم (Wheat Balance Sheet) که شامل تولیدات، نیازمندی، کمبود یا مازاد گندم بوده که به منظور استفاده پلان گزاران و پالیسی سازان در بخش زراعت و همچنان مقامات ذیصلاح قرار گیرد.

ساحه تحت کشت گندم:

در سال ۱۴۰۳ بارندگی های وافر به سطح کشور موجود بوده که افزایش ساحات تحت کشت و تولیدات گندم بخصوص گندم للمی رول عمده را داشته است، اما از طرف دیگر وقوع سیلاب ها و ژاله در سال جاری در یک تعداد ولایات ساحات تحت کشت گندم را متضرر ساخته و از بین رفتن حاصلات آنها نیز گردیده است.

ارقام واصله نشان می دهد که ساحه تحت کشت مجموع گندم در سال ۱۴۰۳ به سطح کشور ۲,۱۲ ملیون هکتار بوده که ۱,۳۸ میلیون هکتار آن آبی و ۷۳۶ هزار هکتار آن للمی می باشد. ساحه تحت کشت گندم آبی در سال ۱۴۰۳ به مقایسه سال گذشته حدود ۲,۸ فیصد و گندم للمی حدود ۸,۲ فیصد افزایش را به سطح کشور نشان می دهد. افزایش یاد شده ناشی از تعویض بعضی از ساحات تحت کشت کوکنار به گندم و افزایش بارندگی های به موقع به مقایسه سال گذشته گزارش شده است. قابل یاد آوری می دانیم که ساحه تحت کشت گندم در بعضی از ولایات کاهش نیز نموده است، بطور مثال در ولایات جوزجان، تخار، پنجشیر و کابل ساحه تحت کشت گندم آبی و در ولایات بغلان و کنرها ساحه تحت کشت گندم للمی کاهش قابل ملاحظه نموده اند. این در حالی است که در ولایات سرپل، فراه، پکتیا و زابل ساحه تحت کشت گندم آبی و در ولایات تخار، بادغیس، پکتیکا و زابل ساحه تحت کشت گندم للمی افزایش چشمگیری را دارا می باشند.

به منظور وضاحت بیشتر ساحه تحت کشت گندم آبی و للمی در گراف ذیل ارایه گردیده است.

گراف ۱: ساحه تحت کشت گندم آبی و للمی به تفکیک ولایات در سال ۱۴۰۳

قسمیکه در گراف فوق دیده می شود بلند ترین ساحه تحت کشت گندم آبی در ولایات هلمند، کندهار و فراه و پائین ترین آن در ولایات پنجشیر، سمنگان و نورستان به مقایسه سایر ولایات می باشد. از طرف دیگر بلند ترین ساحه تحت کشت گندم للمی در ولایات تخار، هرات، بادغیس و فاریاب به مقایسه سایر ولایات می باشد.

حاصل فی هکتار گندم:

برای بدست آوردن رقم دقیق پیرامون حاصل فی هکتار گندم انجام دادن سروی نمونوی قطع نبات گندم روش خوب ومناسب بوده که متاسفانه به اثر عدم موجودیت بودجه سروی متذکره در سال جاری تطبیق نشده است. اما با استفاده از روش های دیگر احصائیوی حاصل فی هکتار گندم در سال ۱۴۰۳ تهیه و مورد استفاده قرار گرفته است. حاصل فی هکتار گندم در افغانستان معمولا توسط امراض مانند سرخی، سیاه قاق، پوسیدگی دانه گندم و کمبود آب متضرر گردیده که سبب کاهش آن می گردد.

حاصل فی هکتار گندم آبی در سال ۱۴۰۳ حدود ۲,۹۸ تن فی هکتار و گندم للمی ۰,۹۶ تن فی هکتار به سطح کشور می باشد. قابل یاد آوری می دانیم که ارقام متذکره به سطح کشور بوده اما به تفکیک هر ولایت دارای کاهش و افزایش می باشد.

گراف ذیل حاصل فی هکتار گندم آبی و للمی را به تفکیک ولایات وضاحت بیشتر داده است:

گراف ۲: حاصل فی هکتار گندم آبی و للمی به تفکیک ولایات در سال ۱۴۰۳

گراف فوق نشان دهنده آن است که طی سال ۱۴۰۳ در ولایات هلمند، بغلان، کندز و تخار به مقایسه سایر ولایات دارای بیشترین و در ولایات فاریاب و جوزجان دارای کمترین حاصل فی هکتار گندم آبی می باشند. این در حالی است که ولایات غور، زابل و کاپیسا دارای بیشترین و ولایات خوست و سرپل دارای کمترین حاصل فی هکتار گندم للمی به مقایسه سایر ولایات می باشند.

تولیدات گندم:

ارقام بدست آمده نشان می دهد که در سال ۱۴۰۳ تولیدات گندم آبی و للمی به سطح کشور ۴,۸۳ میلیون متریک تن تخمین گردیده که از جمله مقدار ۴,۱۲ میلیون متریک تن آن گندم آبی و ۷۰۵ هزار متریک تن آن للمی می باشد. تولیدات مجموع گندم به سطح کشور در سال جاری به مقایسه سال گذشته حدود ۱۰ فیصد افزایش نموده است. باید خاطر نشان ساخت که افزایش متذکره ناشی از وضعیت نسبتا خوب بارنده گی به مقایسه سال گذشته و هم چنان تعویض یک مقدار ساحه تحت کشت کوکنار به گندم بوده است.

برای جزئیات بیشتر تولیدات گندم می توان گراف ذیل را ملاحظه نمود:

گراف ۳: تولیدات گندم آبی و للمی به تفکیک ولایات در سال ۱۴۰۳

اگر گراف فوق را ملاحظه نمائیم دیده می شود که ولایت هلمند بیشترین تولید گندم آبی را به مقایسه سایر ولایات دارا می باشد. از طرف دیگر ولایات تخار، فاریاب و بادغیس بیشترین تولید گندم للمی را به مقایسه سایر ولایات دارند.

توازن گندم (تولید، نیازمندی، مازاد/کمبود):

سنجش توازن گندم به منظور تهیه و تدارک کمبود گندم در کشور یک امر ضروری می باشد. نیازمندی گندم شامل ضرورت غذائی اهالی کشور، مصارف تخم بذری و ضایعات بعد از رفع حاصل می باشد. مازاد یا کمبود به اساس مقایسه نیازمندی با تولیدات مورد سنجش قرار می گیرد.

ارقام بدست آمده نشان می دهد که با در نظرداشت ضرورت غذائی، مصارف تخم بذری و ضایعات بعد از رفع حاصل در سال ۱۴۰۳ مقدار ۶,۸۲ میلیون متریک تن گندم به سطح کشور نیازمندی بوده که مقدار ۴,۸۲ میلیون متریک تن آن در کشور تولید گردیده و مقدار ۲ میلیون متریک تن کمبود می باشد. باید خاطر نشان ساخت که نیازمندی گندم در هر ولایت نظر به شرایط اقتصادی و اجتماعی شان متفاوت بوده که یک تعداد ولایات دارای مازاد گندم نیز می باشند.

توازن گندم به شکل مقایسوی در سال های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ در گراف ذیل ارایه گردیده است

گراف ۴: مقایسه توازن گندم در سال ۱۴۰۳ با سال ۱۴۰۲ به سطح کشور

اگر ولایات را به دو کتگوری مازاد و کمبود گندم تقسیم نمائیم ذیلا ارایه می گردد:

1- ولایاتیکه دارای مازاد گندم می باشند:

- ولایات بادغیس و ارزگان دارای مازاد الی ۵۰ هزار متریک تن.
- ولایات تخار و کندهار دارای مازاد ۵۰ تا ۱۰۰ هزار متریک تن.
- ولایات هلمند، فراه و کندز دارای مازاد بالاتر از ۱۰۰ هزار متریک تن.

2- ولایاتیکه دارای کمبود گندم می باشند:

- ولایات نورستان و نیمروز دارای کمبود الی ۲۵ هزار متریک تن.
- ولایات بغلان، پنجشیر، لوگر، کنرها، خوست و زابل دارای کمبود بالاتر از ۲۵ تا ۵۰ هزار متریک تن.
- ولایات فاریاب، جوزجان، سرپل، بلخ، سمنگان، هرات، بامیان، پروان، کاپیسا، میدان وردک، پکتیا، پکتیکا، غزنی، لغمان و دایکندی دارای کمبود بالاتر از ۵۰ تا ۱۰۰ هزار متریک تن.
- ولایات بدخشان، غور و ننگرهار دارای کمبود بالاتر از ۱۰۰ هزار متریک تن.

ولایت کابل چون مرکز کشور بوده از یک طرف نفوس به بیشترین حد قرار داشته و از طرف دیگر ساحه تحت کشت و تولید گندم به مقایسه سایر ولایات کم می باشد، بناءً در این ولایت مقدار ۹۴۱ هزار متریک تن گندم کمبود بوده که در مقایسه با دیگر ولایات بیشترین رقم را دارد. کوچی ها نیز یک قشر مهم نفوس کشور محسوب میشوند. این قشر در تولید گندم سهم نداشته اما حدود (۲۴۳) هزار متریک تن گندم طی سال جاری ضرورت غذائی دارند.

آفات و امراض:

آفات و امراض زراعتی در افغانستان همیشه موجود بوده که همه ساله یک مقدار قابل ملاحظه ساحات تحت کشت را متضرر می سازد. خشکسالی، سیلاب، ملخ و سردی هوا ساحات تحت کشت گندم را نیز متاثر ساخته و سبب کاهش حاصلات آن می گردد. این در حالی است که امراض عمده از قبیل سرخی و سیاه قاق نیز ساحات تحت کشت گندم را مورد حمله قرار داده و مقدار قابل ملاحظه حاصلات آن را از بین می برد.

به اساس ارقام بدست آمده از ولایات کشور حدود ۳۷۹۲۷ هکتار ساحات گندم شامل آبی و للمی در کشور به اثر وقوع سیلاب ها در سال ۱۴۰۳ متضرر گردیده که تولیدات آن کاملا از بین رفته است. این در حالی است که حدود ۴۲۵۰۰ هکتار ساحات تحت کشت گندم آبی و ۱۳۵۰۰ هکتار ساحات تحت کشت گندم للمی به اثر سایر آفات و امراض در سال جاری از بین رفته است، که اگر بطور تخمینی حاصل فی هکتار گندم را ۲ تن محاسبه نماییم گفته می توانیم که حدود ۱۸۸ هزار متریک تن در تولیدات مجموع گندم طی سال ۱۴۰۳ کاهش به میان آمده است.

منـــــــابع:

1 - اداره ملی احصائیه و معلومات
2 - ادارات زراعت ولایات
3 - گزارش پشیبینی وضعیت زراعت سال ۱۴۰۳
4 - ارقام بیس لاین تولیدات گندم

تهیه کننده:

آمریت احصائیه زراعت و مالداری
ریاست احصائیه زراعتی و تنظیم معلومات

آدرس:

وزارت زراعت، آبیاری و مالداری واقع جمال مینه کابل، افغانستان
ایمیل آدرس omary006@yahoo.com
شماره تماس و وتس اپ +93777317163

ضمایم

شماره	ولایات	گندم آبی			گندم للمی			مجموع گندم		
		ساحه (هزارهکتار)	حاصل (تن/هکتار)	تولیدات (هزارمتریک تن)	ساحه (هزارهکتار)	حاصل (تن/هکتار)	تولیدات (هزارمتریک تن)	ساحه (هزارهکتار)	حاصل (تن/هکتار)	تولیدات (هزارمتریک تن)
1	فاریاب	41.866	1.6	68.766	97.377	1.1	108.458	139.243	1.3	177.224
2	جوزجان	23.232	1.8	42.540	37.789	0.7	25.345	61.021	1.1	67.885
3	سرپل	13.995	2.4	33.307	53.793	0.6	32.276	67.787	1.0	65.583
4	بلخ	63.746	2.7	174.354	43.324	0.9	37.280	107.069	2.0	211.634
5	سمنگان	8.310	2.4	19.812	11.604	1.0	11.445	19.914	1.6	31.257
6	بغلان	46.306	3.6	166.325	15.118	1.1	16.315	61.424	3.0	182.640
7	کندز	105.973	3.5	372.704	39.451	1.3	50.536	145.424	2.9	423.240
8	تخار	40.299	3.5	140.289	140.420	1.3	181.427	180.719	1.8	321.716
9	بدخشان	14.644	2.2	32.065	69.902	1.0	66.889	84.546	1.2	98.954
10	هرات	98.998	3.2	316.967	121.557	0.6	69.142	220.555	1.8	386.110
11	فراه	108.169	2.9	313.568				108.169	2.9	313.568
12	بادغیس	17.386	2.6	45.008	102.234	1.0	102.106	119.620	1.2	147.114
13	غور	18.585	1.9	36.016	0.549	1.7	0.910	19.134	1.9	36.925
14	بامیان	14.088	2.5	35.153	0.027	1.0	0.027	14.115	2.5	35.180
15	کابل	12.590	2.5	31.743				12.590	2.5	31.743
16	پروان	18.160	3.1	56.225	0.042	1.3	0.053	18.202	3.1	56.278
17	پنجشیر	2.384	2.2	5.351				2.384	2.2	5.351
18	کاپیسا	12.106	2.7	33.228	0.324	1.6	0.516	12.430	2.7	33.744
19	لوگر	17.768	3.1	54.633				17.768	3.1	54.633
20	میدان وردک	12.481	2.7	34.101	0.036	0.7	0.027	12.518	2.7	34.128
21	پکتیا	22.164	2.2	49.714				22.164	2.2	49.714
22	پکتیکا	30.979	2.3	71.017	0.270	1.0	0.270	31.249	2.3	71.287
23	خوست	32.761	2.6	85.643	0.043	0.9	0.037	32.804	2.6	85.681
24	غزنی	70.302	2.6	181.878	1.643	1.0	1.620	71.945	2.6	183.498
25	ننگرهار	66.324	2.8	186.961	0.008	0.8	0.006	66.332	2.8	186.967
26	لغمان	9.487	2.7	25.233				9.487	2.7	25.233
27	کنرها	14.942	3.3	48.963				14.942	3.3	48.963
28	نورستان	8.855	2.7	23.677				8.855	2.7	23.677
29	کندهار	110.648	3.4	375.164				110.648	3.4	375.164
30	هلمند	228.673	3.6	821.647				228.673	3.6	821.647
31	زابل	21.896	2.4	52.785	0.095	1.5	0.145	21.992	2.4	52.930
32	نیمروز	17.693	2.0	35.448				17.693	2.0	35.448
33	ارزگان	31.953	3.2	100.884	0.111	1.2	0.134	32.064	3.2	101.018
34	دایکندی	23.396	2.2	50.806				23.396	2.2	50.806
محموع کل ولایات		**1,381**	**2.98**	**4,122**	**736**	**0.96**	**705**	**2,117**	**2.28**	**4,827**

جدول ۱: ساحه، حاصل فی هکتار و تولیدات گندم به تفکیک ولایات در سال ۱۴۰۳

ولایات	زون ها	نفوس مسکونی (هزارنفر)	ساحه گندم آبی (هزارهکتار)	ساحه گندم للمی (هزارهکتار)	تولیدات مجموع گندم (هزارمتریک تن)	نیازمندی (هزارمتریک تن)			مازاد/کمبود (هزارمتریک تن)
						Food	Seed	Losses	
فاریاب	شمال	1,192	41.87	97.38	177.22	193.05	17.55	26.58	-59.96
جوزجان		649	23.23	37.79	67.89	105.04	8.03	10.18	-55.37
سرپل		667	13.99	53.79	65.58	107.94	8.10	9.84	-60.30
بلخ		1,560	63.75	43.32	211.63	252.62	15.70	31.75	-88.44
سمنگان		553	8.31	11.60	31.26	89.49	2.67	4.69	-65.60
مجموع زون شمال		**4,621**	**151**	**244**	**554**	**748**	**52**	**83**	**-330**
بغلان	North East	1,093	46.31	15.12	182.64	176.96	9.69	27.40	-31.41
کندز		1,233	105.97	39.45	423.24	199.66	22.69	63.49	137.41
تخار		1,175	40.30	140.42	321.72	190.28	21.80	48.26	61.38
بدخشان		1,131	14.64	69.90	98.95	183.03	9.90	14.84	-108.83
مجموع زون شمال شرق		**4,632**	**207**	**265**	**1027**	**750**	**64**	**154**	**59**
هرات	غرب	2,333	99.00	121.56	386.11	377.66	30.09	57.92	-79.55
فراه		604	108.17	0	313.57	97.86	18.93	47.04	149.75
بادغیس		575	17.39	102.23	147.11	93.13	13.78	22.07	18.14
مجموع زون غرب		**3,512**	**225**	**224**	**847**	**569**	**63**	**127**	**88**
غور	غرب مرکزی	833	18.59	0.55	36.93	134.91	3.31	5.54	-106.84
بامیان		531	14.09	0.03	35.18	86.02	2.47	5.28	-58.59
مجموع زون غرب مرکزی		**1,365**	**33**	**0.6**	**72**	**221**	**6**	**11**	**-165**
کابل	مرکزی	5,966	12.59	0	31.74	965.96	2.20	4.76	-941.18
پروان		792	18.16	0.04	56.28	128.27	3.18	8.44	-83.62
پنجشیر		182	2.38	0	5.35	29.47	0.42	0.80	-25.34
کاپیسا		523	12.11	0.32	33.74	84.71	2.15	5.06	-58.18
لوگر		466	17.77	0	54.63	75.40	3.11	8.20	-32.07
میدان وردک		707	12.48	0.04	34.13	114.54	2.19	5.12	-87.72
مجموع زون مرکزی		**8,637**	**75**	**0.4**	**216**	**1398**	**13**	**32**	**-1228**
پکتیا	جنوب	656	22.16	0	49.71	106.28	3.88	7.46	-67.90
پکتیکا		831	30.98	0.27	71.29	134.54	5.45	10.69	-79.39
خوست		682	32.76	0.04	85.68	110.47	5.74	12.85	-43.38
غزنی		1,462	70.30	1.64	183.50	236.65	12.48	27.52	-93.15
مجموع زون جنوب		**3,631**	**156**	**2.0**	**390**	**588**	**28**	**59**	**-284**
ننگرهار	شرق	1,841	66.32	0.008	186.97	298.03	11.61	28.05	-150.72
لغمان		529	9.49	0	25.23	85.63	1.66	3.78	-65.84
کنرها		535	14.94	0	48.96	86.70	2.61	7.34	-47.69
نورستان		176	8.86	0	23.68	28.41	1.55	3.55	-9.84
مجموع زون شرق		**3,081**	**100**	**0.01**	**285**	**499**	**17**	**43**	**-274**
کندهار	جنوب غرب	1,533	110.65	0	375.16	248.14	19.36	56.27	51.39
هلمند		1,553	228.67	0	821.65	251.40	40.02	123.25	406.98
زابل		412	21.90	0.10	52.93	66.73	3.84	7.94	-25.58
نیمروز		198	17.69	0	35.45	31.98	3.10	5.32	-4.94
ارزگان		468	31.95	0.11	101.02	75.71	5.60	15.15	4.55
دایکندی		553	23.40	0	50.81	89.59	4.09	7.62	-50.50
مجموع زون جنوب غرب		**4,716**	**434**	**0.2**	**1437**	**764**	**76**	**216**	**382**
مجموع نفوس مسکونی		**34,196**	**1,381**	**736**	**4,827**	**5,536**	**319**	**724**	**-1,752**
کوچی ها		**1,500**				**243**			**-243**
مجموع کل		**35,696**	**1,381**	**736**	**4,827**	**5,779**	**319**	**724**	**-1,995**

کمبود گندم	
مازاد گندم	

جدول ۲: توازن گندم (نیازمندی، تولید، مازاد/کمبود) به تفکیک ولایات در سال ۱۴۰۳